

U.1958.4140

Strafbortfald ved domfældelse for import og salg af utugtige bøger. Konfiskation af bøger og nettofortjeneste.*Strafferet 29.9 Strafferet 3.4 Strafferet 31.2*

Konfiskation – Sædelighedsforbrydelser. T, der fra Frankrig havde importeret nogle på engelsk affattede bøger samt nogle hæfter med uddrag af nogle af bøgerne og dels solgt dem her i landet, dels videresolgt dem til Sverige, fandtes skyldig i overtrædelse af strfl. § 234, stk. §, nr. 2, og bøger og hæfter konfiskeredes, uden at der fandtes at kunne gøres brug af den i § 13 i lov om pressens brug hjemlede adgang til pålæg om udsendelse af riget. Endvidere konfiskeredes T's nettofortjeneste.[1]**Strafnedsættelse** – Den forskyldte straf fandtes i medfør af strfl. § 84, stk. 1, nr. 3, jfr. stk. 2, at kunne bortfalde. (Dissens).

Ø.L.D. 6. december 1957 i anke III 116/1957*Anklagemyndigheden (statsadv. for Sjælland)*

mod

*tiltalte Konrad Andreas Thomsen Eriksen (landsretssagf. Rosenmeier).***Frederiksberg birkerets 1. afdelings dom 28. februar 1957.**

Under denne ved domsmandsret behandlede sag tiltales Konrad Andreas Thomsen Eriksen, --- ifølge statsadvokaten anklageskrift af 24. maj 1956 for overtrædelse af straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2, jfr. stk. 2, ved i tiden fra 17. oktober 1953 til 25. juni 1954 som indehaver af firmaet „Sangko“, Madvigs Allé 7, at have indført 935 og med en fortjeneste på 3600 kr. 15 øre videsolgt 780 eksemplarer af nedennævnte utugtige bøger:

Rene Roques: Three Passionate Lovers,

Frances Lengel: Helen and Desire,

Rene Roques: Ladies at Night,

Palmiro Vicarion: Lust,

John Cleland: Memoirs of a Woman of Pleasure,

Frances Lengel: Young Adam,

Frances Lengel: The Carnal Days of Helen Seferis,

Robert Desmond: An Adult's Story,

Pierre Angelique: A Tale of Satisfied Desire,

A. de M.: Passions Evil,

D. A. F. de Sade: The Bedroom Philosophers,

D. A. F. de Sade: Justine or Good Conduct Well Chastised,

og ved i samme tidsrum at have indført 42000 og med en fortjeneste på 18.698 kr. 35 øre videresolgt 35397 eksemplarer af nedennævnte utugtige hæfter:

Paris Exotiques,

The New Stripteaser,

415

The New Paris Teaser,

The Teaser Pure and Simple,

The Stripteaser.

Der er i medfør af straffelovens § 77 nedlagt påstand om, at de hos tiltalte i bevaring tagne eksemplarer af ovennævnte bøger og hæfter tilligemed den ved salget opnåede fortjeneste, ialt 22.298 kr. 50 øre, inddrages til fordel for statskassen.

Tiltalte er født den 12. november 1899 i Esbjerg og findes ikke tidligere straffet.

Ifølge rigsadvokaturens resolutioner af 29. juni og 31. juli 1953 er tiltalte mod ham for overtrædelse af straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2,

jfr. stk. 2, frafaldet, efter at han var indgået på ikke at importere eller forhandle en række tidsskrifter med seksuelt indhold.

Tiltalte har nægtet sig skyldig. Han har forklaret, at han har indført de i anklageskriftet omtalte bøger og hæfter, hvis indhold han på grund af mangelfulde sprogkunderskaber dog ikke fuldt ud forstod. Bortset fra de af politiet i bevaring tagne eksemplarer har tiltalte videresolgt bøgerne og hæfterne dels til danske forhandlere, dels til norske og svenske forhandlere. Størstedelen er afsat til Norge og Sverige. Korrespondancen herom har tiltalte ført fra sit forretningssted i København, og forsendelsen af bøgerne til hans norske og svenske købere er sket her fra landet. Ved indenlandsk og udenlandsk salg har tiltalte opnået den i anklageskriftet angivne bruttofortjeneste, der er opgjort som differencen mellem hans salgspris og hans indkøbspris.

Tiltaltes revisor har udarbejdet en oversigt over, hvorledes denne bruttofortjeneste er fordelt på hæfterne og på de enkelte bøger, og hvorledes den er fordelt på indenlandsk og udenlandsk salg. Endvidere har revisoren foretaget beregning af, hvor stor en del af bruttofortjenesten, der kan anslås at modsvare generalomkostninger.

Til bedømmelse af de i anklageskriftet omhandlede skrifers utugtige karakter har der været forelagt retten et omfattende litterært sammenligningsmateriale.

Anklagemyndigheden har hos Retslægerådet indhentet en udtalelse om, hvorvidt de af tiltalen omfattede skrifter „kan befrygtes at have skadelig indflydelse på læsernes – undertiden ganske unge menneskers – sjæleliv“. Ifølge Retslægerådets udtalelse af 28. december 1956 vil overvejelser af lægelig karakter kun i relativt begrænset omfang kunne være vejledende i den foreliggende sammenhæng.

Anklagemyndigheden og forsvareren har søgt oplyst, hvorvidt det i Norge og Sverige anses for tilladeligt, at de i nærværende sag omhandlede skrifter forhandles i disse lande. For Norges vedkommende foreligger ingen sikre oplysninger.

Det norske politi har ikke været bekendt med, at bøgerne og hæfterne er blevet forhandlet der. Ifølge de i sagen fremlagte skrivelser fra det svenske udenrigsdepartement og fra en svensk forhandler har myndighederne ikke fundet anledning til at foretage noget i anledning af svenske firmaers handel med bøgerne og hæfterne.

Under sagen har anklagemyndigheden gjort gældende, at samtlige de i anklageskriftet nævnte bøger må anses for utugtige. Der er fra anklagemyndighedens side henvist til, at bøgernes indhold overvejende er seksuelt præget.

416

og at flere af dem indeholder anstødelige perverse skildringer, samt at ingen af bøgerne har nogen særlig litterær værdi. Hæfterne indeholder korte uddrag af bøgerne samt fotografier af nøgne eller halvnøgne kvinder, hvilke fotografier er uden tilknytning til teksten. Anklagemyndigheden har anført, at billedmaterialet må antages indsat for at fange publikums opmærksomhed om teksten og for dermed at vække interesse for bøgerne. Hæfterne bør derfor anses utugtige i deres helhed, både hvad angår tekst og billedmateriale.

Fra forsvarers side er anført, at de af tiltalen omfattede bøger og hæfter ikke er utugtige. Det litterære utugtsbegreb, som omhandles i straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2, har næppe noget indhold i nutiden. Af den litteratur, der udkommer uden indskriden fra myndighederne, fremgår, at der ikke mere kan påvises nogen grænse for adgangen til seksuelle beskrivelser. I denne forbindelse er der fra forsvarers side ganske særligt henvist til følgende på dansk udkomne bøger, som har været forelagt anklagemyndigheden med henblik på spørgsmålet om tiltale-rejsning efter straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2, uden at tiltale er blevet rejst:

Henry Miller: Sexus,

Genet: Tyvens Dagbog,

Nefzaoui: Den duftende Have.

Desuden har forsvareren anført, at bøgerne foreligger på engelsk og derfor kun forstås af en begrænset køberkreds, at der ikke foreligger noget, som kan give anledning til at anse bøgerne eller hæfterne som skadelige for eventuelle læsere, og at bøgerne og hæfterne ikke kan antages skrevet eller udgivet med noget usædeligt formål. Det drejer sig om en særlig form for underholdningslitteratur.

Hvad angår salget til Norge og Sverige har forsvareren endvidere henvist til, at bøgerne m. v. forhandles lovligt, i hvert fald i Sverige.

Selv om bøgerne og hæfterne måtte blive anset som utugtige, bør tiltalte efter det fra forsvarers side anførte dog frifindes af subjektive grunde, idet straffelovens utugtsbegreb i de senere år har været aldeles usikkert, og idet bøgernes og hæfternes utugtige karakter derfor ikke har stået tiltalte klart. Hans handlemåde kan ifølge det af forsvarer anlagte synspunkt kun tilregnes ham som uaftagsom.

Det bemærkes, at det i straffelovens § 234 forudsatte litterære utugtsbegreb må bero på befolkningens moralanskuelse, og at retten ikke kan anse dette litterære utugtsbegreb for bortfaldet. Men da retten finder det vanskeligt at skønne over befolkningens „gennemsnitlige“ moralindstilling på dette punkt, bør der ved begrebets afgrænsning navnlig ses hen til moderne litteratur, der udkommer her i landet og diskuteres alment af presse og offentlighed. Denne litteratur frembyder eksempler på sådanne seksuelle skildringer, at retten må nære betænkelighed ved at anse de af tiltalen omfattende skrifter for utugtige i strafferetlig henseende.

Herefter vil tiltalte være at frifinde. -- --[2]

417

Østre Landsrets dom.

Den indankede dom er -- -- og påanket af anklagemyndigheden til domfældelse i overensstemmelse med anklageskriftet. Under domsforhandlingen har anklagemyndigheden frafaldet anken for så vidt angår hæftet Paris Exotiques.

Tiltalte --- påstår stadfæstelse.

Tiltalen i sagen er rejst i henhold til rigsadvokatens resolutioner af 26. juli 1955 og 12. januar 1956.

418

I Retslægerådets i dommen nævnte erklæring siges det, efter at rådet har bemærket, at en egentlig autoritativ udtalelse om den skadelige virkning på sjælelivet på grund af mangelen på lægevidenskabelig undersøgelse herom ikke kan gives, endvidere:

„Det er -- -- nærliggende at antage, at indgående, groft lascive skildringer af seksuelle situationer, ofte af pervers karakter, når de læses af seksuelt uligevægtige og ustabile personer, særligt unge, kan virke skadevoldende og depraverende ind på driftslivet, således at en seksualudvikling, der i og for sig havde mulighed for at forløbe normalt, perverteres og får abnorm karakter, ligesom også i forvejen bestående, men hidtil ikke manifesterede, abnorme anlæg derved vil kunne aktiveres. Såfremt bøger af nævnte art kommer unge mennesker i hænde, vil det derfor være en betænkelig sag. -- --“

Alle de bøger, der er omfattet af tiltalen, er trykt og udgivet i Paris på samme forlag og -- med undtagelse af de Sade's bøger, A tale of satisfied desire og Passions evil -- udsendt i ensartet udstyr i en serie, der kaldes The atlantic library.

For landsretten har anklagemyndigheden udtalt, at hvis man vil sondre mellem de af tiltalen omfattede bøger, kan Three passionate lovers, Ladies at night og Young Adam siges at høre til de mindre graverende.

Retten finder, at samtlige bøger, hvoraf i hvert fald det overvejende antal og herunder de tre ovennævnte er led i en planlagt serie, ved indgående skildringer giver så anstødelige fremstillinger af seksuelle forhold uden at tjene noget berettigende formål eller interesse, at de må betegnes som utugtige. Det samme findes at være tilfældet med de af anken omfattede hæfter, der alle indeholder uddrag af de bøger,

retten har fundet utugtige. Hvad særlig angår genudsendelserne af de Sade's bøger, der første gang udkom i henholdsvis 1791 og formentlig 1795, og Clelands bog, der første gang er udkommet i 1749, finder retten, at deres genudsendelse ikke vel kan have andet formål end spekulation i salg af utugtige skrifter.

Tiltalte findes derhos at have haft et sådant kendskab til arten af bøgerne og hæfterne, at hans indførsel og udbredelse af dem vil være at tilregne ham som strafbar. Under hensyn til det oplyste, herunder de undersøgelser, tiltalte foretog i forbindelse med sin overtagelse af forhandlingen af de omhandlede bøger, finder rettens flertal, at den efter straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2, forskyldte straf i medfør af straffelovens § 84, stk. 1, nr. 3, jfr. stk. 2, kan bortfalde, medens to dommere vil anse tiltalte med 40 dagbøder, hver stor 75 kr.

I overensstemmelse med den nedlagte konfiskationspåstand vil derhos de i bevaring tagne eksemplarer af de utugtige bøger og hæfter[3] være at konfiskere, idet der ikke findes at kunne gøres brug af den i lov om pressens brug § 13, nr. 3, omhandlede adgang til i stedet at give pålæg om skrifternes udsendelse af riget, hvorom tiltaltes forsvarer har nedlagt en subsidær påstand under fremhævelse af, at tiltalte kan undgå økonomisk tab ved at sende bøgerne til Sverige.

Endvidere findes tiltaltes fortjeneste at måtte konfiskeres, således at konfiskationsbeløbet dog efter omstændighederne vil kunne opgøres som i Regnskabs-

419

og Revisionskontorets erklæring af 27. september 1956 sket med fradrag af generelle omkostninger. Da frifindelse er sket for så vidt angår Paris Exotiques, vil der være at fradrage et beløb for dette hæfte, således at beløbet for hæfterne fastsættes til 6360 kr., hvortil kommer 1530 kr. for bøgerne, således at konfiskationsbeløbet ialt bliver 7890 kr. -- --

- Jfr. U.f.R. 1882 p. 615, 1896 p. 133, 1918 A p. 721, 1919 A p. 329 (H.D.D.), 1922 A p. 820, 1926 A p. 414, 1927 A p. 910 (H.D.), 1937 A p. 873, 1938 A p. 121 (H.D.), p. 190, 202, 470 (H.D.) og 1019 (H.D.), 1939 A p. 899 og 1086 (H.D.D.) og 1940 A p. 650 (H.D.). -- For landsretten modholdtes yderligere andre, på dansk udkomne bøger af Miller og Mykle samt Soya: Sytten, hvorhos der under proceduren henvistes til andre på dansk udkomne værker. Proceduren drejede sig overvejende om bøgerne, medens hæfterne kun medtoges, fordi de indeholdt uddrag af bøgerne. Billederne i hæfterne påstodes ikke at være pornografiske.
- Til dommen var afgivet sålydende dissenterende votum:
En af dommerne finder ikke, at det litteraturmateriale, som er påberåbt fra forsvarers side, kan tillægges afgørende betydning for bedømmelsen af de af tiltalen omfattede skrifter. Denne dommer er enig i, at det strafferetlige utugtsbegreb må bero på befolkningens moralanskuelse, og at nogen sikker for hele befolkningens fælles anskuelse på dette punkt næppe er til stede i nutiden. Derfor kan vedkommende dommer tiltræde, at der bør vises tilbageholdenhed med hensyn til anvendelsen af § 234, stk. 1, nr. 2, og at det må forekomme betænkeligt at anse følgende bøger for utugtige:
Rene Roques: Three Passionate Lovers,
Samme forfatter: Ladies at Night,
John Cleland: Memoirs of a Woman of Pleasure,
Frances Lengel: Young Adam,
D. A. F. de Sade: The Bedroom Philosophers,
Samme forfatter: Justine or Good Conduct Well Chastised,
hvorved navnlig bemærkes, at der næppe kan ses bort fra, at disse bøger har „litterær værdi“, og at Clelands og de Sade's bøger er af en vis kulturhistorisk interesse.
Med hensyn til de øvrige bøger:
Frances Lengel: Helen and Desire,
Palmiro Vicarion: Lust,
Frances Lengel: The Carnal Days of Helen Seferis,
Robert Desmond: An Adult's Story,
Pierre Angelique: A Tale of Satisfied Desire,

A. de M.: Passions Evil,
samt de hæfter, hvori er medtaget uddrag af nævnte bøger, nemlig
The New Stripteaser,
The New Paris Teaser,
The Teaser Pure and Simple,
The Stripteaser,

bemærker vedkommende dommer, dels at ikke uvæsentlige befolkningskredse må antages at føle disse skrifers alt overvejende seksuelle indhold som en grov provokation af traditionel moralindstilling, dels at skrifternes indhold iøvrigt ikke giver anledning til desuagtet at anse offentliggørelse for rimelig. Denne dommer må herefter anse de nævnte bøger og hæfter for utugtige i den betydning, hvori udtrykket er anvendt i straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2.

Da tiltalte må formodes at have været bekendt med de omtalte bøger og hæfters indhold, da den omstændighed, at skrifterne foreligger på engelsk, ikke efter vedkommende dommers opfattelse kan udelukke anvendelse af de i anklageskriftet citerede bestemmelser, samt da tiltaltes mulige, urigtige opfattelse af det strafferetlige utugtsbegreb ikke kan tillægges betydning ved afgørelse af skyldspørgsmålet, finder den pågældende dommer, at tiltalte bør anses skyldig i overtrædelse af straffelovens § 234, stk. 1, nr. 2, jfr. stk. 2.

For så vidt angår de skrifter, som efter det anførte skulle være utugtige, finder denne dommer, at tiltalte må anses skyldig både med hensyn til salget til danske aftagere og med hensyn til salget til norske og svenske aftagere, i hvilken forbindelse bemærkes, at de strafbare handlinger er udført af tiltalte her i landet, og at de nævnte bestemmelser i straffelovens § 234 må forstås således, at de vil kunne omfatte ikke blot indenlandsk, men også udenlandsk udbredelse af skrifter, der er utugtige efter dansk retsopfattelse.

3. D. v. s. alle de af anklagen omfattede bøger og hæfter undtagen Paris Exotiques.